

die zweemt, en hun slechts goede catechisatie gaven.

Vóór alles is het noodig, dat wij de kennis van onze redelijken godsdienst niet veronachtzamen.

En we willen er niet nadruk op wijzen, dat echte reformatie alleen daar gevonden wordt, waar tenminste eerbied is voor het vele, dat we bezitten; en waar een ijverig streven is, de schatten, die we reeds hebben, te waardeeren en te leeren kennen. Daarbij is noodig eerbied voor het Woord onzes Gods. Een zich onderwerpen aan het reglement van Hem, Wiens Woord tenslotte alleen gezag heeft.

Hoe kunt ge toch reformeeren, hervormen, wanneer ge van een vorm zelfs niet weet. Hoe kunt ge verder bouwen aan het huis, welks ligging U niet bekend is, en welke indeeling ten eenenmale vreemd voor U is?

Liefde tot eigen beginsel moet juist de krachtige drijfveer zijn voor al ons reformeereud optreden.

En wanneer we werkelijk ons beginsel betrekken hebben, dan komt er ook enthousiasme bij ons in heel ons optreden voor Gods zaak.

We moeten ons er wel voor wachten, dat we bij ons pogen om het gereformeerde leven verder te brengen één ding niet uit het oog verliezen. Het is dit: alleen waar echte vroomheid is, zonder aanstellerij, maar ook zonder een tevreden zijn met een leegen vorm, — alleen daár bloeit het werkelijk gereformeerde leven.

En dat bij velen de beoefening van de wijsbegeerte ietwat in discredit is, behoeft ons niet te verwonderen.

Velen van ons volk, die in hun eenvoud het gereformeerde beginsel kennen en liefhebben, zien zich bitter teleurgesteld in zoovele jonge menschen, van wie ze de beste verwachtingen hadden. Nu eenige jaren, waarin filosofische beschouwingen van anderen invloed oefenden, ziet men, hoe deze jonge menschen aan het prachtige en krachtige gereformeerde leven ontglijden. Er gaat van hen geen bezieling uit; en liefde tot wat anderen heilig is wordt er bij hen niet gevonden.

En zoo groeit het misverstand. Ook het wantrouwen. Met het gevolg, dat ons volk in breeden kring een rilling krijgt, wanneer men hoort, dat iemand „ook al aan filosofie doet“.

En dat niet steeds ten onrechte.

En toch blijft het waar: wij mogen nimmer vergeten, dat we een taak hebben, ook op wijsgeerig erf. Een taak, ondanks gevaren.

J. WATERINK.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Een onzer jonge lezers vraagt me raad in een geval, waarin er velen met hem verkeerden.

Hij werkt op een groot kantoor met een vrij talrijk personeel. Op een paar uitzonderingen na is heel dat personeel ongeloovig en lid van den Protestantenhond. Op zichzelf reeds een niet begerlijk milieu voor wie niet vreemd is aan de vreeze Gods. Doch nu komt daarbij, dat de zucht tot vloeken, spotten met het heilige en honen van deijnen onder deze menschen epidemisch werd. Onze briefschrijver getuigde daartegen, verzocht vriendelijk, dat men, zoo men er voor zichzelf geen zonde in zag, dan ten minste om anderen niet in hun heiligste gevoelen te krenken, het vloeken en profaneeren zou trachten na te laten. 't Mocht echter niet baten. Er deed het kwaad nog verergeren. Klagen bij de Directie geeft weinig kans op beter resultaat, omdat Directeuren zijn als het

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

Rondom de Bijbelsche treurspelen van Racine.

I.

Ofschoon het in de zeventiende eeuw de gewoonte allerminst was om, zooals wij dat zien in den modernen tijd, zijn IK te etaleeren en zich met zijn hartsgeheimen als met een sjerp te omhangen, is de invloed der levensomstandigheden bij sommige zeventiende-eeuwsche schrijvers op hun werk onwedersprekelijk. Wij zouden althans de beide bijbelsche tragediën van Racine niet in haar vollen omgang begrijpen, zonder kennis te nemen van de omstandigheden, waaronder zij geboren zijn.

Het jaar 1677 had een totalen ommekeer in het leven van Racine gebracht. Nadat hij in de bekende Jansenistenlichting Port-Royal een zeer strenge en vrome opvoeding had genoten, was hij, ontslagen van het nauwlettende toezicht zijner geleerde meesters, in Parijs het breede pad opgegaan. Zijn buitengewone gaven hadden hem toegang gegeven tot de onmiddellijke nabijheid van den zonnekoning, die de gelukkige gave bezat talenten te ontdekken en deze blijvend aan zijn hof te verbinden. De jonge Racine had er een aantal vroolijke vrienden gevonden, die hem spoedig hadden meegesleept in de werveling van wereldsche welusten en genietingen. De roem, dien hij verwierf door zijn wonderschoone tooneelstukken, had de bedwelmeling van zijn hart en zinnen voltooid.

Maar zie, in het jaar 1677 gebeurde iets, waar-

personeel. De betrekking opgeven heeft velerlei bezwaren; financiële en ook andere.

Onze jonge vriend vraagt nu wat hem staat te doen.

Hij legt me daarmee een uiterst moeilijke kwestie voor. Het is hier als in zooveel gevallen; om een gedeceerd advies te geven, zou men van allerlei op de hoogte moeten zijn, dat uit de verte moeilijk voldoende te kennen is; zou men vooral ook den persoon van den klager van nabij moeten kennen; zijn wijze van optreden, zijn geestelijke draagkracht, enz.

Nu moet ik daarvoor een beroep doen op de zelfkennis van den vrager.

Ik raad hem in de eerste plaats, zich door de vruchteloosheid van zijn protesten en verzoeken te laten dringen tot de vraag, of hij door zijn wijze van optreden daartoe ook aanleiding gegeven kan hebben. In delicate gevallen als dit kan ons dat zoo licht overkomen. — Van heel veel betekenis is al dadelijk de manier waarop men als belijder in dergelijken kring zijn entree deed. Begon men — zeer verklaarbaar — onder den indruk der tegenstelling tusschen zichzelf en zijn nieuwe omgeving, met zich aanstands, door schuchter optreden of door een gereserveerde houding, scherp af te teekenen tegen dien kring; verried men vrees voor conflicten of zekeren weerzin tot collegiale aansluiting — dan was daarmee al aanstands veel bedorven. Dan had men daardoor al dadelijk een stemming gemaakt, die weinig hoop liet, dat een eventueel getuigenis of verzoek een goede plaats zou vinden. Een frank en vrij optreden, een opgewekte, vriendelijke en collegiale gedraging is bij de intrede in een ons geestelijk niet sympathieken kring van 't grootste belang. En wie in dit opzicht in den beginne in gebreke bleef, moet zich haasten dezen misslag zoo spoedig en zoo afdoende mogelijk te herstellen. Jozef in het huis en in de gevangenis van Potifar blijft daarvoor het klassieke voorbeeld.

In de tweede plaats hebben we bij een teleurstellende uitkomst ons af te vragen, of de wijze, waarop we opkwamen tegen vloeken en spotten, wel de juiste was. De preekvorm heeft daarbij weinig kans van slagen. Elke indruk van hoogheid en zelfgenoegzaamheid schuift voor ons woord den grendel op de deur. Alle geprikkeldheid en scherpte in ons woord lokken nieuwe profaneeringen uit. Een onberekenbare schade doet hier ook het vestigen van den indruk, dat het ons daarbij meer om ónze persoon gaat, dan om de heiligheid van den Naam en het Woord Gods. De wereld heeft hier fijne voelhorens.

In den regel vindt een woord in onbevangen eenvoud, op vriendelijken toon, uit drang van liefde tot Gods eer en — op het juiste oogenblik gesproken, een betere plaats dan men verwacht zou hebben.

Het groote geheim van alles is ook hier, dat we ons-zelven niet voorop stellen, maar verloochenen, d.w.z. overgeven voor de eere onzes Gods. En dan: het bidden voor die ons vloeken!

Maar, ook dan blijft het mogelijk — want de wereld is vaak zeer onredelijk — dat we stuiten op onbeschaamden moedwil.

En, als dat de ervaring van m'n briefschrijver was, zou ik hem raden, zich wél, maar alleen als uiterste remedie, tot de Directie te wenden. Het is altoos bedenkelijk, van te voren vast te stellen, dat dit toch niet baten zal. Behalve dat onze God alle harten in Zijn hand heeft, zijn er toch ook voor een Directie overwegingen, die haar hier, al was 't ook niet van harte, konden doen ingrijpen.

Laat ook dat niet — dan kan heengaan plicht

op de dichter niet verdacht was. Hij had de laatste hand gelegd aan zijn prachtig treurspel *Phèdre*, het stuk was ingestudeerd en zou gespeeld worden, maar enkele groote dames, die Racine van ganser harte haatten, hadden een dichter van den zooveelsten rang, een zekeren Pradon, belast, ook een *Phèdre* te maken, ze wisten de plaatsen te huren en te doen bezetten door hare handlangers, zoodat Racine's stuk volslagen fiasco leed, terwijl Pradon's maaksel gedurende eenigen tijd de volle gunst van het publiek genietten mocht. Nu bezat Racine, wat de Fransen noemen, een „sensibilité d'écorché“, dat is de gevoeligheid van iemand, die gevild is. Over de teleurstelling, die de val van zijn *Phèdre* hem bracht, kon hij niet heen en hij heeft het publiek zijn onbetrouwbaarheid nooit vergeven. Maar gelukkig bracht de teleurstelling hem verder dan tot mokken en boudeeren: zij deed hem wederkeeren tot zichzelf. De herinneringen aan zijn vrome kindsheid werden weer wakker. Bij het besef der ijdelheid van menschengunst kwam zich voegen dat van de gewisheid van Gods beloften. Racine begaf zich naar Port-Royal, wierp zich aan de voeten van zijn grooten leermeester Arnauld, om hem vergoing te vragen voor al het leed, dat hij dezen en den overigen „solitaires“ had aangedaan. En, hun strengheid deellend waarmede zij het tooneel bejegenden, verliet hij het terrein, waarop zoovele onverwelkelijke lauweren zijn deel waren gewor-

worden. Maar dan altoos onder uitdrukkelijke verklaring van wat er toe dwong. Zulk een motiveering voor de aanvraag om ontslag is dan een protest en aanklacht, die voor de toekomst nuttig kunnen werken.

Toch besluite men niet te haastig tot dezen stap. Wie er toe komt, moet hem kunnen doen met een goede conscientie, d.w.z. hij moet voor God verzekerd zijn, dat hij ernstig en trouw zijn roeping trachtte te vervullen in den kring, dien hij verlaat. Hij vergete niet, dat hij er kwam door Gods pestel. En dat hij er gebracht werd opdat hij er anderen ten zegen zou zijn. Wij, christenen, zijn van de lieden der wereld niet af met hun den rug toe te keeren.

En wat de vraag betreft, wanneer de tijd gekomen is om heen te gaan, spreekt dan ook nog iets anders mee. Ik bedoel dit, of we innerlijk al of niet bestand bleken tegen de invloeden, die in een goddeloos omgeving op ons uitgaan. Onder vinden we daarvan geen schade in ons eigen geestelijk leven — worden we er integendeel door gedrongen tot méér gebed, tot dichter leven bij onzen God en tot grooter waakzaamheid — dan is er niets, dat ons haast moet doen maken.

Doch heel anders komt het te staan, als we door langer te blijven geestelijke schade zouden belopen. Dan hebben we ten slotte onze ziel uit te dragen als een buit.

Deze gedachten geven we onzen vrager en allen, die in gelijke moeilijkheden verkeeren, in overweging.

De Heere sterke ze in hun vaak zoo moeilijken strijd, en doe ze overwinnen.

V.

F.

MUZIKALE KRONIEK.

X.

Wagenaar's humor te Utrecht.

U gelieve onder „humor“ niet te verstaan wat b.v. in een of ander „humoristisch“ weekblad ten beste wordt gegeven en slechts kan voldoen aan wie voldoende geesteshouding missen om te ginnegappen over de flauwste aardigheid. De echte humor is voorwaar niet gemakkelijk te beoefenen en bovendien mist menigeen wat noodig is om hem te genieten. Vóór alle dingen vraagt humor geest, en dat artikel is niet in groote hoeveelheden voorhanden. Ge moet oog hebben voor de contrastwerkingen, die den lach veroorzaken. Ge moet oog hebben voor en kennis van de gedachtenwereld, waarin de humor speelt. Inzonderheid wanneer deze een parodistisch karakter draagt, moet ge hetgeen geparodiëerd wordt volledig kennen om te kunnen waardeeren wat ervan gemaakt is door den humor, die de dingen op hun kop zet. Gelijk wel het best daaruit blijkt, dat sommigen, toch anders goedlachsch genoeg, meermalen een parodie niet begrijpen, omdat ze van het geparodiëerde niet voldoende op de hoogte zijn.

Ook op muzikaal gebied heeft de humor zijn rechten. Aan het hof der koningen is de nar noodig om het evenwicht te bewaren en het zout van zijn fijne geestigheid kan niet gemist worden.

In Beethoven's 8ste bewondert ge den meester ook om de fijne wijze, waarop hij zich weet te wreken op zijn metronoom met diens tergend getik. Is een metronoom dan niet een nuttig instrument? Zeker, maar men moet zich ook ervan vrij weten te maken, en die overwinning van hetgeen zijn goede diensten doet in een lagere wereld bereikte

den. In de volle kracht van zijn leven dus — hij was achtendertig jaar oud — en in de volle ontplooiing zijner onvergelyklijke gaven, doet hij afstand van het tooneel en neemt zich plechtig voor geen vers en geen letter meer in dienst van de profane kunst te schrijven. In den overmoed van zijn jongen ijver wilde hij Karthuiser worden, maar zijn biechtvader, die een weinig wantrouwend stond tegenover een zoo radicalen ommekeer, gaf hem eenvoudig te verstaan, dat hij beter deed met te trouwen. 'n Half jaar daarna trad Racine in 'thuwelijk met een meisje dat ontbloot was van letterkundig besef en dat alle taalkundige ontwikkeling diert¹⁾, maar nochtans zeer rijk was aan aardse goederen. Racine is een voorbeeldig huisvader geworden, die zijn zeven kinderen met groote nauwgezetheid vroom en eerbaar heeft opgevoed.

Kort na zijn bekeering had Lodewijk XIV Racine aangewezen om, in vereeniging met Boileau, de geschiedenis van zijn koningschap te boek te stellen. Hij bleef dus in de onmiddellijke nabijheid des konings. Op diens veldtochten heeft hij hem vergezeld en in vredestijd was Versailles zijn verblijfplaats. Aan het hof heerschte echter niet meer de luchtige, loszinnige toon van vroeger. De koning was gekomen onder den invloed van de streng roomsche Mme de Maintenon en, natuurlijk, had de geheele hofhouding de zwenking medegemaakt.

¹⁾ Een tijdgenoot zegt heel fijn van haar: „Mlle de Romanet schrijft het Fransch eenigszins onregelmatig“ en een ander verhaalt, dat zij geen mannelijk rijm ooit van een vrouwelijk heeft leeren onderscheiden.

de meeste vervult. G. humoristisch noemen: een koste maux te

Wij Ne een zeldz ontwikkel thuis op goed ken een buite gave om merken t muziek. dat dit

Wagenaar kan, bepi alleen, de houden e iemand „succes te geure, da plan bren hier alles om dit te grens te terug. Ge vervalt in door het, na afloop, het toch

Misschi genaar's menwerki die zijn n ten gehoo break“ u voortreffel zameld. O grijpen er eenige sol muziek, W gel, van niet alleen „Schipbre geerde, de „Jupiter“ op tijd in humor ve

Voor b Schoolme tegenvoor overleed i uit, die a ter dragen en niet t waarbij s bundel a Toch zit het werk v noodig om het tekstl Hoor dan maakte, e voor zoo zijn recht bezitten. I cantaten e een oogen u niet me men Wag „Jupiter leend aan

Dat Racin ling, wien des konin danks de den dag l sympathie de overge die zijn v tweegebra hij in brie lijk, dat d heeft verb zacht en k buiten zie drukkolijke graven.

Toen, z Janseniste is zijn asc naar een

Pascal e koor van dige marm vermelden felijk over

Twaalf liever het op zekerer tenon, de verzoeken

²⁾ Noordel